Voorstel aan college en raad

Nummer:	02430000193100 / 02430000667328
Datum:	1 oktober 2024
Opsteller:	T.J. Stuart
Portefeuillehouder:	Wethouder W. Mazier
Onderwerp:	Begroting 2025-2028

Het college van B&W besluit:

1. De raad voor te stellen de begroting 2025-2028 vast te stellen.
2. De raad voor te stellen een bedrag van € 1.645.000,- te onttrekken aan de algemene reserve als dekking voor het incidentele nadelige effect in 2025 van de meicirculaire 2024.
3. De raad voor te stellen een bedrag van € 450.000,- in 2025 toe te voegen aan nieuw te vormen bestemmingsreserve ‘subsidieregeling eenmalige investeringen sportaccommodaties en daarbij wordt het college gemandateerd door de raad om onttrekkingen aan deze reserve in de begroting en jaarrekening te verwerken.
4. De raad te informeren over de exploitatieherziening van de Sypel via nadere duiding (opgenomen in bijlage 5.4 van de begroting).
5. De raad voor te stellen de exploitatieherziening van de Sypel te accorderen welke reeds is verwerkt in de begroting 2025-2028.
6. De raad voor te stellen de middelen voor klimaatadaptieve maatregelen van structureel € 370.000,- toe te voegen aan een nieuw te vormen bestemmingsreserve ‘klimaatadaptieve maatregelen BuRWKA’;
7. De raad voor te stellen de bestemmingsreserve middentheater in te zetten voor kadernota aanmelding 33 (aanvullend onderzoek t.b.v. besluitvorming binnenpodium) voor incidenteel € 35.000,-.
8. De raad voor te stellen de investeringen voor de jaarschijf 2025 zoals zijn opgenomen in het meerjareninvesteringsplan (MIP, hoofdstuk 5.1) vast te stellen en de hier aangegeven kredieten beschikbaar te stellen conform voorstel 5.1.
9. De krediethouders aan te wijzen conform het voorstel in het meerjareninvesteringsplan (MIP, hoofdstuk 5.1).
10. De raad voor te stellen categorie B Ombuigingen zoals vastgesteld bij de Kadernota te effectueren om tot een structureel sluitend meerjarenperspectief te komen.
11. De directie opdracht te geven om de invulling van de ombuigingen (cat. A én B) te monitoren en ieder P&C product te hierover te rapporteren.

Inleiding

Aanleiding

Onderdeel van de jaarlijkse P&C-cyclus is de begroting. De begroting 2025-2028 geeft aan voor welke uitvoering welke middelen nodig zijn in de periode 2025-2028. De begroting dient jaarlijks vóór 15 november te zijn vastgesteld en aangeboden aan de provincie. De gemeenteraad stelt de eerste jaarschijf vast en neemt kennis van het meerjarenperspectief.

Ombuigingsopgave

Bij de Kadernota 2025-2028 is besloten op welke wijze de ombuigingen ingevuld gaan worden. Er is ingestemd met de voorgestelde ombuigingen en het effectueren van categorie A en dit is verwerkt in de Begroting 2025-2028. Daarnaast heeft de raad kennisgenomen van en ingestemd de gepresenteerde ombuigingen in categorie B en C alsmede de categorisering daarvan. In dit voorstel wordt voorgesteld de ombuigingen categorie B te effectueren om tot een structureel sluitend meerjarenperspectief te komen.

Kader
Gemeentewet (artikelen 190 en 191) en de Financiële Verordening gemeente Harderwijk 2023.

Beoogd effect
Met de vaststelling van de begroting 2025-2028 wordt het college van burgemeester en wethouders per programma geautoriseerd het in de begroting afgesproken beleid uit te voeren binnen de daarvoor gesteld financiële kaders per programma.

Argumenten per beslispunt
1. De gemeenteraad is het bevoegde bestuursorgaan om de begroting vast te stellen.
2. In de meicirculaire 2024 is de nieuwe normeringssystematiek vanaf 2024 ingevoerd in plaats van 2027, zoals oorspronkelijk was overeengekomen. Dit pakt nadelig uit voor gemeenten. Voor 2024 worden gemeenten volledig gecompenseerd, voor 2025 gedeeltelijk. Per saldo bedraagt de uitname uit het Gemeentefonds voor Harderwijk € 1.645.000,-. Dit mag als incidenteel aangemerkt worden. Daarmee kan dit bedrag onttrokken worden aan de algemene reserve. De provinciaal toezichthouder is hiermee akkoord. Deze onttrekking is reeds in de begroting 2025-2028 verwerkt.
3. Voorgesteld wordt om een nieuwe bestemmingsreserve te vormen voor € 450.000,- voor een periode van minimaal 3 jaar om in de jaren 2025 t/m 2027 het jaarlijks subsidieplafond van € 150.000,- te kunnen bekostigen. De uitgaven die in de komende jaren plaatsvinden zullen worden onttrokken uit deze reserve. Doordat het college wordt gemandateerd door de raad, kunnen de uitgaven in enig jaar direct worden verwerkt in de desbetreffende jaarrekening.
4. Aan de raad is toegezegd, om de exploitatie van de Sypel te herzien. De uitkomsten hiervan zijn reeds verwerkt in de primitieve begroting 2025-2028 omdat er geen moment meer was om de exploitatieherziening voorafgaand aan de begroting 2025-2028 aan te bieden aan de raad. In bijlage 5.6 van de begroting is een analyse op hoofdlijnen opgenomen van deze exploitatieherziening.
5. Om de raad transparant mee te nemen in de exploitatieherziening wordt de raad expliciet om akkoord gevraagd.
6. Voorgesteld wordt om een nieuwe bestemmingsreserve te vormen en hier de structurele middelen van jaarlijks € 370.000,- voor klimaatadaptieve maatregelen aan toe voegen. De bestemmingsreserve dient om uitvoering te geven, conform de Beleidsuitwerking en Uitvoeringsagenda Riolering, Water en Klimaatadaptie Harderwijk 2024-2028, aan investeringen in verbetermaatregelen geprogrammeerd om de effecten van klimaatverandering te beperken (klimaatadaptatie). Het betreft hier het deel aan uitgaven die buiten de inkomsten van de riool- en waterzorgheffing vallen (niet te relateren aan de wettelijke zorgtaken).
7. In de kadernota is als dekkingsmogelijkheid aangegeven bij aanmelding 33 ‘Aanvullend onderzoek en/of aanvullende expertise t.b.v. besluitvorming binnenpodium’ de bestemmingsreserve middentheater. Dit betreft een incidenteel bedrag van € 35.000,- in 2025. Met dit beslispunt wordt voor dit alternatief gekozen.
8. In de begroting wordt een meerjareninvesteringsplan (MIP) opgenomen. Voorgesteld wordt de vervangingsinvesteringen voor de jaarschijf 2025 zoals zijn opgenomen in het MIP in hoofdstuk 5.1 beschikbaar te stellen alsmede de nieuwe investeringen waarvoor aangegeven is dat er geen aanvullende advisering volgt.
9. Het aanwijzen van de onder beslispunt 6 genoemde kredieten is een collegebevoegdheid en noodzakelijk om ambtelijk over te kunnen gaan tot uitvoering.
10. Aan de raad wordt gevraagd in te stemmen met de ombuigingen categorie B zoals vastgesteld bij de Kadernota. Dit is nodig om tot een structureel sluitend perspectief te komen.
11. Aan de directie wordt opdracht gegeven om de invulling van de ombuigingen (cat. A én B) te monitoren en ieder P&C product hierover te rapporteren.

Financiën
Voor een volledig beeld van de baten en lasten van de begroting verwijzen wij u naar het hoofdstuk financiële positie in de begroting. In deze paragraaf wordt alleen het effect weergegeven van de beslispunten op het begrotingssaldo t.o.v. de gepresenteerde financiële positie in het boekwerk begroting 2025-2028. Daarnaast wordt in onderstaande tabel een ontwikkeling weergegeven.

Bij de kadernota 2025-2028 is besloten om de ombuigingen categorie A in de primitieve begroting te verwerken. Bij de vaststelling van de voorliggende begroting zullen de ombuigingen van categorie B financieel worden vertaald in een begrotingswijziging conform de vastgestelde lijn in de kadernota. Over mogelijke financiële effecten die voortvloeien uit de septembercirculaire 2024 zal de raad nader over worden geïnformeerd.

Begrotingssaldo 2025-2028	2025	2026	2027	2028
Totaal begrotingssaldo 2025-2028	**1.715**	**-6.196**	**-6.792**	**-4.725**
Mogelijke effecten kostprijsonderzoek jeugd (advisering volgt)	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Geactualiseerd begrotingssaldo 2025-2018	**715**	**-7.196**	**-7.792**	**-5.725**
Totaal ombuigingen categorie B (zie bijlage 2)		5.519	6.430	6.396
Mogelijk begrotingssaldo na effectueren categorie B	**715**	**-1.677**	**-1.362**	**671**

Taakstellingen
In de ombuigingen zitten ook een aantal taakstellingen. Over de invulling van deze taakstellingen wordt steeds nader geadviseerd aan de raad. Dit kan op verschillende manieren.

a. Indien mogelijk wordt dit betrokken bij de advisering over het inhoudelijke beleid zodat inhoud en financiën bij elkaar komt.
b. Via de reguliere P&C cyclus

In alle gevallen zal de raad gevraagd worden om in te stemmen met de wijze van invulling.

Stelpost effecten kostprijsonderzoek jeugd (advisering volgt)
Bij het aangaan van de contracten jeugdhulp in 2022 is afgesproken dat de eerste termijn per 1 januari 2025 afloopt. De gemeenten willen de contracten verlengen. In dit kader acht de Inkoop Samenwerking Noord Veluwe (ISNV) het van belang om ook in de verlengde contracten reële tarieven te hanteren. Daarom is een onderzoeksbureau opdracht gegeven om een kostprijsonderzoek uit te voeren met als doel reële tarieven vast te stellen voorafgaand aan de voorgenomen verlenging van de Jeugdhulp-contracten. De AMvB (Algemene Maatregel van Bestuur) reële prijzen Jeugdwet verplicht gemeenten namelijk om voor jeugdhulp een prijs te betalen die in een redelijke verhouding staat tot de kwaliteit van die voorzieningen. De verlenging van contracten is daarbij een moment om hier opnieuw naar te kijken.
Voor de regio Noord Veluwe resulteert dit in hogere tarieven, voor in totaal € 3,5 miljoen. De inschatting van het effect voor Harderwijk bedraagt € 1 miljoen. Besluitvorming in de afzonderlijke colleges moet nog plaatsvinden. Het exacte bedrag is nog niet bekend. Voorgesteld wordt om hier in de financiële positie wel rekening mee te houden.

Ombuigingen categorie B
Voor een totaaloverzicht van de ombuigingen categorie B wordt verwezen naar de bijlagen bij dit voorstel. Dit overzicht is conform het raadsbesluit van 12 september 2024. Gezien de uitkomsten van de begroting, de septembercirculaire 2024 (advisering volgt) en de ontwikkelingen binnen het sociaal domein (jeugd) wordt voorgesteld om de categorie B ombuigingen in zijn volledigheid in te zetten.

Communicatie
Op 3 oktober zal de begroting aan raadsleden verstuurd worden waarna een leesweek volgt. Voor de raadsleden wordt op 22 oktober een informatiebijeenkomst gehouden waarbij technische vragen zullen worden beantwoord. Op 24 oktober zal de begroting in de raadscommissies behandeld worden waarna de besluitvormende raadsvergadering plaats vindt op 7 november.

Uitvoering van de begroting
Tijdens het begrotingsjaar wordt de gemeenteraad doorgaans via twee tussentijdse rapportages (peildatum 1 mei en 1 september) geïnformeerd over de uitvoering van de begroting.

Bijlagen
1. Begroting 2025-2028
2. Monitor Ombuigingen 2025-2028